

Gemeente van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest,

Vandaag is het zondag Trinitatis,

de zondag van de Drie-eenheid.

In de Calvinistische kerken was zondag Trinitatis

nooit echt een belangrijke dag.

In de meeste andere kerken wel.

Trinitatis wordt in de Katholieke kerk

het Feest van de Heilige Drie-eenheid genoemd.

In Orthodoxe kerken is Trinitatis zelfs belangrijker

dan Pinksteren.

Ook in de Lutherse en Anglicaanse traditie

neemt het feest een belangrijke plaats in.

Zo een belangrijke plaats dat

men in deze tradities de zondagen niet telt vanaf

Pinksteren maar vanaf zondag Trinitatis.

Dat we te maken hebben met een kerkelijke hoogtijdag

kunnen we zien aan ons eigen rode liedboek.

Er is namelijk een aparte rubriek Trinitatisliederen.

Trinitatis is dus een kerkelijke feestdag.

Maar het is wel een omstreden feest.

De leer over de drie-eenheid is namelijk iets

waar eeuwenlang ruzie over gemaakt is.

Sommige mensen vinden de leer van de drie-eenheid

een soort heiligschennis.

Zij spreken van de vergoddelijking van Jezus.

Ze hebben het zelfs over veelgodendom en ga zo maar door.

Iedereen die een beetje thuis is in de kerkgeschiedenis weet dat de leer over de drie-eenheid niet alleen in de eerste eeuwen van onze jaartelling tot heel veel conflicten heeft geleid, maar zelfs nog in de zestiende eeuw.

Overigens niet alleen in de Rooms Katholieke kerk en de Orthodoxe kerken, maar ook in andere kerken.

De kerkhervormer Calvijn en zijn medestanders vonden zelfs dat zij die de Drie-eenheid bestreden daarmee de christelijke samenleving ondermijnden en dat ze daarom niet mochten blijven leven.

Je kunt het je nu eigenlijk niet meer voorstellen, maar tegenstanders van de leer over de Drie-eenheid werden door de aanhangers van Calvijn ook echt ter dood gebracht.

Onder hen was een Spaanse arts Michael Servet.

Als hij nu zou leven zou hij een Nobelprijs krijgen, niet vanwege zijn in die tijd afwijkende theologische opvattingen, maar omdat hij de ontdekker is van de zogenaamde kleine bloedsomloop, maar hij kreeg geen prijs, integendeel.

Deze zeer geleerde Spaanse dokter belandde in 1553 in de stad Geneve op de brandstapel.

Waarom?

Nou omdat hij het niet eens was met de leer over de Drie-eenheid.

Hele bibliotheken zijn er vol geschreven over deze leer.

Het grootste probleem was niet zozeer God, nee het probleem was Jezus.

Was hij God, was hij mens of misschien toch allebei?

De een zei dat in hem goddelijke krachten werkten,

de ander meende dat hij door God geadopteerd was
en weer anderen zagen hem als een soort opvolger,
zeg maar een plaatsvervanger van God.

Eerst had je God en toen die weg was kwam Jezus
en die werd volgens die mensen dan weer opgevolgd
door de Heilige Geest.

De een zei dit de ander dat.

Er is echt eeuwenlang ruzie over gemaakt.

En mensen die er van overtuigd raakten

dat het om een drie-eenheid ging,

waren nog niet van het geruzie af.

Voor hen ontstonden er nieuwe vragen,

bijvoorbeeld of de Vader, de Zoon en De Heilige Geest

nou naast of boven elkaar stonden.

Was er een rangorde of waren ze gelijk?

Als de Zoon niet helemaal precies

dezelfde als de Vader is

dan is de verlossing van de mensheid een illusie

omdat alleen God redden kan,

zei men.

Nee hoor, die God van het Oude Testament,

die is allang weg hoor zei een andere groep.

Die God heeft de boel alleen maar geschapen.

Daarna is hij opgevolgd door zijn zoon Jezus

en die is weer opgevolgd door de Heilige Geest.

De drie-eenheid bleef een omstreden onderwerp.

Af en toe had een keizer of een bisschop genoeg

van het geruzie en dan werd er een vergadering over gehouden,

Maar er bleven problemen over ontstaan

en dat is niet zo gek want het is geen makkelijk onderwerp.

Iemand bedacht een keer een goede manier om

duidelijk te maken wat de drie-eenheid is.

Neem een bak met bevroren water mee naar de kerk

was het advies.

Dan kun je het goed uitleggen want

dan heb je iets met drie verschijningsvormen.

Ijs, water en damp.

Het ijs staat voor de vader.

God de Vader is als een stevige ijsvloer.

Betrouwbaar.

Je zakt er niet doorheen.

Het water- staat voor de Zoon.

God de Zoon, Jezus dus

is als verfrissend levend brengend water.

En de Damp- staat voor de Geest van God,

de Heilige Geest.

En dat is ook een goede vergelijking want

net als de Heilige Geest is de damp onzichtbaar,

maar ook onmisbaar.

Als de waterdamp er niet was,

werd het heel droog op de aarde

en zou er helemaal niets meer kunnen groeien.

Het is trouwens niet helemaal waar dat je waterdamp

niet kunt zien.

Soms kun je het wel zien,

bijvoorbeeld als je stoom ziet.

Dan kun je er van alles mee doen.

Denk maar aan stoomtreinen en stoomboten.

Maar ijs, water en damp.

Het is inderdaad een goed voorbeeld want

het is en blijft allemaal H₂O.

Ongetwijfeld gaat deze vergelijking ergens mank,

maar je wordt er wel door aan het denken gezet.

Er is nog een andere leuke manier om de drie-eenheid

uit te leggen.

Ik doe het niet want ik ben nogal onhandig,

maar als ik het zeg snapt u het meteen.

Je steekt drie lucifers aan.

Dan heb je drie vlammetjes.

Maar als je ze naast elkaar houdt vormen ze samen 1 vlam.

Die vlam heeft dezelfde eigenschappen als die drie aparte vlammetjes.

Alle goede dingen komen in drieën zeggen ze wel eens.

En dat is dus ook zo met God.

Hij komt als Vader.

Hij komt als Zoon.

En Hij komt als Heilige Geest,

maar net als die ene vlam van die drie lucifers

is en blijft hij toch 1.

Soms wordt er in de Theologie gesproken over

de drie Personen van de Triniteitsleer,

maar dan lijkt het net of het om drie aparte wezens gaat
en dat is niet zo.

Het is beter om het over
drie zijnswijzen te hebben.

Het gaat om 1 God met drie zijnswijzen.

De éne God is telkens op een andere wijze God:

als de Vader die alle dingen geschapen heeft,

als de Zoon die in de wereld is gekomen en

als de Heilige Geest die in de harten van de mensen woont.

Ijs, water en damp.

Drie zijnswijzen van hetzelfde.

Als je het er over hebt blijkt dat veel mensen

denken dat de drie-eenheid een

uitvinding is van Christelijke theologen,

maar dat is niet zo.

In de tekst die we net lazen heeft Jezus het over

het dopen in de naam van de Vader en de Zoon en

de Heilige Geest,

maar daarmee heeft hij het niet over iets nieuws.

De Vader, de Zoon en de Heilige Geest komen

ook voor in wat wij het Oude Testament noemen.

Dat de Zoon daarin aangekondigd wordt weten we wel,

maar ook de Heilige Geest komen we er in tegen.

Gods werkzame Geest wordt als hemels personage beschreven.

In het boek Spreuken wordt de Heilige geest Vrouwe Wijsheid genoemd.

Volgens de commentaren die de Rabbijnen schreven

was zij de woordvoerdster van God

en daalde ze af naar de aarde.

De Heilige Geest is dus echt niet een of andere uitvinding van
Christelijke Theologen.

En er is ook beslist geen sprake van veelgodendom.

God is een en blijft een,

maar we kennen hem dus wel in drie verschijningsvormen,
drie gedaantes.

Vader, Zoon en Heilige Geest.

Die drie horen echt bij elkaar,

ze zijn te onderscheiden maar zijn toch een.

Het gaat om drie zijnswijzen van een en dezelfde God.

Van de God die heeft laten zien

dat Hij ons mensen nog steeds wil helpen.

Van de God die we onder een heleboel namen kennen.

In de Psalm waarmee we de dienst begonnen zongen we

Heer onze Heer hoe heerlijk en verheven

hebt Gij uw naam op aarde uitgeschreven

machtige God, Gij die uw majesteit

ten hemel over ons hebt uitgebreid.

Maar ja welke naam?

Brandstapels komen er niet meer aan te pas,

maar er wordt af en toe nog flink wat afgeruzied

over dit soort dingen.

Toen de Nieuwe Bijbelvertaling uitkwam een paar jaar geleden

waren er heel veel mensen die boos waren dat God weer

Heer wordt genoemd.

Om hen een beetje tegemoet te komen staat er achterin de nieuwe Bijbelvertaling een lijst met woorden die je kunt lezen als je het woord Heer tegenkomt in de tekst. Eeuwige, Enige, God, Levende, De Naam en Onnoembare. Ik ben misschien een beetje ouderwets maar ik gebruik zelf het liefste gewoon Heer om God mee aan te duiden, maar goed het mag allemaal, het is allemaal goed.

We lazen dat God zichzelf wel de Heer noemt, maar dat komt omdat de Hebreeuwse schrijvers dat woord gebruiken omdat ze de Naam van God niet mogen uitspreken.

Jezus leert zijn leerlingen om God in gebeden Vader te noemen, maar er is niks mis mee als je daar liever moeder of wat anders van maakt.

Alles is goed want God is zo groot dat we er eigenlijk geen goede woorden voor hebben.

God noemt zichzelf liefdevol, genadig, geduldig, trouw en waarachtig of om het in de oude vertrouwde woorden te zeggen

erbarmend, genadig, lankmoedig, rijk aan liefde rijk aan trouw.

En dat zijn maar een paar woorden voor onze ene, onze drie-enige God.

De Vader, De Zoon en de Heilige Geest.

Vanaf de berg waar hij eerder de bergrede had gehouden zendt Jezus de elf leerlingen die nog over waren

de wereld in met de opdracht om alle volken tot leerlingen

te maken en hen te dopen in die drie namen,

in de naam van de Vader,

de Zoon en de Heilige Geest.

Nog steeds wordt er in die drie namen gedoopt.

Als we gedoopt zijn in die drie namen weten we dat

we bij de ene God horen,

die liefdevolle, genadige, geduldige trouwe en waarachtige God,

die beloofd heeft voor het volk Israel te zorgen

en die ook voor ons zal zorgen.

We hebben hem als Zoon horen zeggen:

Houdt dit voor ogen. Ik ben met jullie alle dagen tot

aan de voltooiing van deze wereld. amen